

РОЗДІЛ 1. Підприємливість і підприємництво

Урок 15. Гроші — не старт, а інструмент

Обговорюємо з учнями роль стартового капіталу для запуску, масштабуванні та стійкості бізнесу, чому стартовий капітал важливий для запуску певних видів бізнесу. **Навчаємо** розрізняти бізнес-ідеї, які можна почати втілювати без грошей, і ті, що потребують інвестицій.

Ознайомлюємо з джерелами ресурсів для старту та механізмом лізингу, його перевагами і ризиками. **Розповідаємо** учням як можна знайти ресурси для старту (власні заощадження, родина, друзі, гранти і конкурси, партнерство і бартер тощо). **Формуємо** уявлення про лізинг, його переваги і недоліки.

Нагадуємо, що відповідальне ставлення до фінансів є основою довіри до бізнесу. **Обговорюємо**, як уникати боргових пасток і правильно оцінювати ризики. **Підкреслюємо** важливість прозорості у взаємодії з партнерами, інвесторами, лізингодавцями.

Основні поняття та змістові акценти: стартовий капітал, витрати, лізинг обладнання, дропшипінг (пряма поставка).

Наведіть разом з учнями багато прикладів вже працюючого бізнесу. Обговоріть, чи можна було його розпочати без початкового капіталу (наприклад, власнику магазину потрібно заплатити за товари, тому для відкриття магазину потрібні гроші), а потім спробуйте знайти історію підприємства і підтвердити або спростувати свої здогади.

А тепер узагальніть знайдену інформацію — складіть перелік підприємств, які не можна відкрити без стартового капіталу. Які з цих підприємств мають ще й отримати ліцензію? Чому одні підприємства можна відкривати без ліцензій, а інші — ні? Ліцензія — це формальність чи вона потрібна для регулювання бізнесу? Навіщо саме? Розгляньте з підлітками, які інвестиції необхідні для розгортання бізнесу, для його масштабування, а можливо й перетворення у глобальний бізнес.

Пояснюючи учням що таке лізинг, обговоріть з ними чому підприємці звертаються саме до лізингу, чому вони не купують нове обладнання, чому

лізинг їм вигідніший. Можна на прикладі однієї бізнес-ситуації порівняти покупку обладнання та лізинг того самого обладнання. Так можна наочніше побачити переваги і недоліки лізингу та покупки обладнання.

Форми роботи на уроках можуть бути такими:

- створення таблиці "Переваги і недоліки лізингу";
 - створення схема "Джерела стартового капіталу";
 - створення інфографіка "Що покриває стартовий капітал";
 - класифікація бізнес-ідей — учні отримують картки з бізнес-ідеями, визначають, для втілення ідеї потрібен капітал чи можна стартувати без нього, аргументують вибір;
 - практикум "План пошуку ресурсів" — групи обирають бізнес і визначають 3 джерела фінансування, їх переваги та ризики;
 - рольова гра "Переговори з лізинговою компанією" — обговорення умов, штрафів, термінів і переваг;
 - проєкт "Мінімально життєздатний продукт і мінімальний бюджет" — створення плану запуску бізнес-ідеї, розрахунок мінімального стартового капіталу, визначення джерел його отримання, окупності проєкту.
- Орієнтовні критерії оцінювання:** розуміння ролі стартового капіталу (0–3 бали), якість вибору джерел фінансування та обґрунтування (0–4 бали), практичність плану запуску і оцінка ризиків (0–3 бали), участь у дискусії і презентації (0–2 бали);
- створення коміксу "Як ми знайшли стартовий капітал для бізнесу".